

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului strategic al
politicii agricole pentru perioada 2026–2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autorul proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului strategic al politicii agricole pentru perioada 2026–2030 (în continuare - PSPA) este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare - autoritatea de management) în coordonare cu mediul asociativ și Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - Agenția de plăți).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

PSPA a fost elaborat în vederea punerii în aplicare a art. 1 alin. (2), art. 8 alin. (1), art. 51, art. 66 alin. (2) din Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole (în continuare-Legea nr. 126/2025).

Elaborarea PSPA este prevăzută în pct. 1, Clusterul 5, Capitolul 11 din Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Sectorul agroalimentar al Republicii Moldova se confruntă cu vulnerabilități structurale care afectează competitivitatea și reziliența exploatațiilor agricole. Principalele constrângeri identificate țin de nivelul insuficient de modernizare tehnologică, capacitatea redusă de procesare și depozitare, integrarea limitată a producătorilor pe lanțurile valorice, accesul dificil la finanțare pentru investiții, precum și expunerea ridicată la riscuri climatice și volatilitate a pieței. Aceste deficiențe conduc la productivitate scăzută comparativ cu potențialul sectorului, valoare adăugată redusă și vulnerabilitate financiară a exploatațiilor.

Printre principalele probleme identificate se numără:

- Nivelul insuficient de modernizare tehnologică și infrastructură post-recoltare limitată;
- Accesul restrâns la finanțare, în special pentru fermele mici și mijlocii;
- Capacitate redusă de inovare și digitalizare;
- Expunerea ridicată la riscuri climatice, inclusiv secetă și fenomene meteorologice extreme
- Deficiențe de management a mijloacelor financiare prin generarea de cheltuieli ineficiente în urma implementării mecanismului de plăți post-investiție;

Aceste probleme necesită crearea unui cadru normativ bazat pe performanță, care să contribuie la realizarea politicii agricole prin dezvoltarea durabilă și sustenabilă a sectorului agroindustrial.

Începând cu anul 2017 și până în prezent politica de subvenționare în agricultură și mediul rural a fost reglementată prin Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural și Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționare în agricultură și mediul rural, inclusiv prin actele normative de punere în aplicare a acestor legi.

Principala sursă de finanțare a politicilor agricole și rurale este Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare - FNDAMR). Mijloacele FNDAMR se aprobă anual prin Legea bugetului de stat. În perioada anilor 2017- 2025, valoarea FNDAMR a variat de la 900 mil.lei până la 1900 mil.lei. Mijloacele FNDAMR se valorifică anual 100%. În această perioadă au fost în creștere și numărul cererilor depuse de către potențialii beneficiari pentru solicitarea subvenției, despre care ne vorbesc următoarele cifre statistice, numărul cererilor depuse în anul 2017 a constituit - 5836 de cereri, iar în anul 2025 - 9877 de cereri.¹ Partea pozitivă a politicii de subvenționare este că beneficiarii de subvenții au încredere în politicile statului și această încredere se manifestă prin creșterea investițiilor în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, de la cca 5,0 mld. lei în anul 2017 și 8,5 mld. lei în 2025 ¹.

De-a lungul perioadei menționate, s-a reușit parțial dezvoltarea unui sistem de subvenționare bazat pe previzibilitate, stabilitate și transparență decizională. Una dintre cele mai mari provocări în domeniul subvenționării a fost trecerea treptată de la forma de subvenționare „post-investiție” la alte forme de subvenționare, cum ar fi: „în avans pentru proiectele start-up”, „îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural”, „plăți directe per cap de animal”, „investiții pe etape”, precum și implementarea Programului LEADER, ținându-se cont de practicile și standardele Uniunii Europene (UE).

Mecanismele de susținere financiară aplicate la moment, și anume forma de subvenționare plata post-investiție, nu este ajustată la bunele practici ale UE. Acest mecanism de acordare a sprijinului financiar fără evaluarea în prealabil a proiectelor investiționale înaintea de finanțare, aplicat în perioada 2010-2025, nu se conformează la practicile de subvenționare a UE care se bazează pe evaluarea performanței proiectelor investiționale, până a fi finanțate. La fel și mecanismul aplicat „primul venit, primul servit”, fără evaluarea proiectelor investiționale înaintea finanțării a cauzat un efect de ”deadweight” (costuri neproductive). Procedura de evaluare și finanțare a proiectelor se realizează în urma implementării proiectului investițional, fapt care duce la cheltuieli ineficiente din FNDAMR și astfel, afectând realizarea priorităților politicii agricole.

Prin implementarea PSPA se urmărește realizarea următoarelor obiective specifice stipulate în art. 3 din Legea nr. 126/2025:

- 1) susținerea viabilității veniturilor exploatațiilor și a rezilienței sectorului agricol pentru a spori diversitatea agricolă și a asigura securitatea alimentară pe termen lung, precum și pentru a asigura durabilitatea economică a producției agricole;
- 2) susținerea orientării spre piață și sporirea competitivității exploatațiilor atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv acordând prioritate cercetării, inovării și digitalizării;
- 3) îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- 4) contribuirea la atenuarea efectelor schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- 5) promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, precum sunt apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțele chimice;
- 6) atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a noilor fermieri, precum și facilitarea dezvoltării unor întreprinderi durabile în zonele rurale;

¹ Sursa Rapoarte AIPA

<https://oldwebpage.aipa.gov.md/ro/rapoarte>; <https://aipa.gov.md/transparența-decizională/rapoarte/>

- 7) promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, inclusiv a participării femeilor în agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare;
- 8) îmbunătățirea răspunsului dat de agricultură exigențelor societății referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la produsele alimentare de înaltă calitate, sigure și nutritive, care să fie produse într-un mod durabil, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la sporirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene;
- 9) dezvoltarea competitivității produselor cu valoare adăugată;
- 10) asigurarea aprovizionării cu produse alimentare de înaltă calitate, sigure, nutritive și la prețuri competitive.

Obiectivele menționate sunt completate și interconectate cu obiectivul transversal de modernizare a agriculturii și dezvoltare a zonelor rurale prin promovarea și partajarea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea implementării acestora de către fermieri, prin îmbunătățirea accesului la cercetare, inovare, prin schimb de cunoștințe și formare.

Noua abordare prevăzută în PSPA, impune evaluarea proiectelor investiționale înaintea acordării sprijinului și prin aceasta se contribuie la creșterea nivelului de predictibilitate pentru solicitanții de sprijin, cât și pentru autorități, fortificând, astfel, capacitatea de implementare a politicilor agricole conform priorităților stabilite. Selectarea și finanțarea proiectelor investiționale în baza condițiilor de eligibilitate și a criteriilor de selecție sunt elemente-cheie în noua politică pentru a asigura direcționarea sprijinului financiar către acele proiecte și operațiuni care contribuie cel mai mult la realizarea obiectivelor politicii de dezvoltare agricolă și rurală, reprezentând cel mai bun raport între cost și performanță. La baza deciziei de acordare a sprijinului vor sta condițiile, criteriile de eligibilitate, angajamentele și alte obligațiuni ale solicitanților.

PSPA introduce un model strategic bazat pe fișe de intervenție, condiții de eligibilitate și criterii de selecție clare, evaluarea ex-ante a proiectelor investiționale, indicatori de realizare și rezultat, precum și un sistem consolidat de monitorizare și control. Noua abordare asigură direcționarea sprijinului financiar către acele intervenții care contribuie în mod demonstrabil la realizarea obiectivelor politicii agricole și la maximizarea eficienței utilizării resurselor publice.

De menționat faptul că politica UE este de a sprijini prin fondurile Politicii Agricole Comune doar acele investiții/proiecte care nu au șanse de a fi implementate fără sprijin financiar extern. Mai mult, începând cu anul 2012, Comisia Europeană a solicitat statelor membre să urmeze bunele practici prin care cheltuielile proiectului să devină eligibile pentru suport numai după evaluarea și aprobarea proiectului, pentru a lua în considerare introducerea unor criterii de selecție și eligibilitate.

În contextul celor relatate, precum și în vederea asigurării executării prevederilor Legii nr. 126/2025, care a fost aliniată la prevederile Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și

al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune, este necesar de aprobat PSPA.

În lipsa aprobării PSPA, ar persista lacunele normative și operaționale existente, inclusiv lipsa unei planificări multianuale integrate, absența unui cadru orientat pe performanță și menținerea unui mecanism de subvenționare insuficient aliniat la bunele practici europene. Prin urmare, adoptarea PSPA este necesară pentru asigurarea coerenței cadrului normativ, eficientizarea gestionării FNDAMR și alinierea progresivă la modelul Planurilor Strategice PAC ale Uniunii Europene.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre are ca obiect aprobarea PSPA, document multianual prin care se instituie cadrul normativ și financiar de implementare a politicii agricole și de dezvoltare rurală în temeiul Legii nr. 126/2025. Prin adoptarea PSPA se urmărește trecerea de la un model anual, predominant compensatoriu de acordare a subvențiilor, la un model strategic, multianual, orientat pe performanță, priorizare și rezultate măsurabile.

Obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ sunt: creșterea competitivității exploatațiilor agricole și a unităților de procesare prin modernizare și digitalizare, consolidarea poziției fermierilor în lanțul valoric prin stimularea formelor asociative și a programelor operaționale, creșterea valorii adăugate brute în sectorul agroalimentar, sporirea rezilienței la schimbările climatice prin investiții adaptative, îmbunătățirea gestionării durabile a resurselor naturale și dezvoltarea economiei rurale prin diversificarea activităților. Rezultatele scontate sunt reflectate în indicatorii de realizare, rezultat și impact prevăzuți în anexa nr. 2 la PSPA și includ, pe perioada de implementare, creșterea numărului de exploatații modernizate, extinderea suprafețelor gestionate în conformitate cu cerințele de mediu, creșterea volumului producției eligibile sprijinite prin plăți directe cuplate, sporirea ponderii producției procesate la nivel național și majorarea numărului de beneficiari implicați în forme asociative sau lanțuri scurte de aprovizionare.

Structura PSPA:

Capitolul . I Dispoziții generale;

Capitolul II Cerințe comune de bază pentru acordarea sprijinului financiar;

Capitolul III Intervențiile și planul financiar;

Capitolul IV Monitorizarea, raportarea, evaluarea și asigurarea transparenței în procesul de implementare a PSPA.

Capitolul I stabilește obiectul, domeniul de aplicare, descrierea noțiunilor și dispozițiile generale ale PSPA. Acesta reglementează faptul că PSPA stabilește normele de punere în aplicare a sprijinului financiar acordat din FNDAMR pentru îndeplinirea obiectivelor politicii agricole prevăzute de Legea nr. 126/2025.

Acest, capitolul prevede structura generală a programului (evaluarea nevoilor, strategia de intervenție și indicatorii – anexa nr. 1; cerințe comune; intervenții și plan financiar; monitorizare și evaluare), stabilește faptul că sprijinul financiar se acordă din FNDAMR pentru cheltuielile prevăzute la art. 7 din Legea nr. 126/2025 și consacră utilizarea indicatorilor de realizare, rezultat și impact (anexa nr. 2) pentru evaluarea performanței.

Capitolul II reglementează cerințele comune de bază la depunerea cererii de sprijin, cheltuielile neeligibile, angajamente, cerințele minime la depunerea cererii de sprijin pentru plățile directe, cerințele pentru lansarea apelului, autorizarea, controlul și plată a cererilor de sprijin. Capitolul instituie astfel cadrul procedural și administrativ unitar pentru gestionarea eficientă și transparentă a FNDAMR.

Capitolul III stabilește tipurile de intervenții eligibile pentru finanțare din FNDAMR, în conformitate cu art. 20–22 din Legea nr. 126/2025, structurate în trei categorii:

- Intervenții sub formă de plăți directe cuplate (PD) - sprijin corelat cu producția realizată în sectoare strategice (semințe, sfeclă de zahăr, legume, lapte, carne, plante furajere etc.);
- Intervenții sectoriale (IS) - inclusiv în sectorul vitivinicol, apicol, scheme de calitate și organizații de producători;
- Intervenții pentru dezvoltare rurală (DR) - investiții în modernizarea exploatațiilor din domeniul vegetal și zootehnie, gestionarea riscurilor, agricultură ecologică, reziliență climatică, procesare, cooperare și inovare, instalarea tinerilor fermieri, sprijin pentru micii fermieri, diversificare economică, LEADER, transfer de cunoștințe și cercetare.

Pentru fiecare intervenție sunt prevăzute fișe detaliate care includ: descrierea intervenției, solicitanții eligibili, condițiile de eligibilitate, cheltuielile eligibile, forma și rata sprijinului, cuantumul unitar și alocările financiare anuale.

Planul financiar (anexa nr. 5) stabilește distribuirea mijloacelor FNDAMR pe tipuri de intervenții și pe ani, iar alocările pot fi redistribuite în funcție de nivelul de prioritate și de gradul de absorbție.

Capitolul IV instituie cadrul de performanță al PSPA, în conformitate cu art. 54–60 din Legea nr. 126/2025. Se stabilește un sistem electronic securizat pentru colectarea și gestionarea datelor privind implementarea intervențiilor, care include indicatorii de realizare, rezultat și impact. Beneficiarii FNDAMR au obligații periodice de raportare, iar Agenția de plăți transmite rapoarte semestriale și anuale autorității de management.

Raportul anual privind performanța este elaborat și prezentat Guvernului până la 31 martie a anului următor celui de raportare și este publicat pentru asigurarea transparenței.

De asemenea, este prevăzută evaluarea periodică a PSPA și publicarea listei beneficiarilor FNDAMR, consolidând principiile de responsabilitate, transparență și orientare pe rezultate.

Totodată, PSPA propune o serie de elemente noi față de documentele similare aprobate în perioada anterioară, după cum urmează:

- Instituirea unui document strategic multianual unic - pentru prima dată politica de sprijin este consolidată într-un program strategic integrat, care corelează intervențiile, planul financiar, indicatorii și mecanismul de monitorizare într-un cadru unitar, înlocuind abordarea anuală fragmentată.
- Fundamentarea intervențiilor pe evaluarea formalizată a nevoilor sectoriale - intervențiile sunt construite în baza analizelor SWOT și a unui proces de prioritizare în trei niveluri (înaltă,

medie, scăzută), iar distribuirea mijloacelor FNDAMR este direct corelată cu această prioritarizare.

- Structurarea sprijinului prin fișe individuale de intervenție - fiecare intervenție include obiectiv specific, justificare, solicitanți eligibili, condiții de eligibilitate, intensitatea sprijinului, cheltuieli eligibile, indicatori de realizare și rezultat și alocare financiară, asigurând trasabilitatea dintre nevoie, intervenție și impact.
- Introducerea plăților directe cuplate de producție (PD) - sprijinul este corelat cu producția eligibilă realizată în sectoare strategice (ex. producerea semințelor, sfecla de zahăr), fiind condiționat de respectarea cerințelor legale în materie de gestionare (SMR) și standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC), anexa nr. 3 la PSPA, ceea ce nu era aplicat în această formă în cadrul anterior.
- Instituirea sistemului de condiționalitate (SMR și GAEC) - acordarea plăților directe este legată de respectarea condiționalităților, introducând o legătură directă între sprijin și performanța de mediu, sănătatea publică și a plantelor, bunăstarea animalelor.
- Evaluarea și selecția ex-ante a proiectelor investiționale - finanțarea nu mai este acordată post-investiție în baza principiului „primul venit, primul servit”, ci în urma evaluării proiectelor înainte de aprobare, în baza criteriilor de selecție și a punctajului aferent fiecărei intervenții, reducând riscul efectului de tip deadweight (efectul de balast).
- Introducerea programelor operaționale în cadrul intervențiilor sectoriale - organizațiile de producători pot implementa programe multianuale finanțate, orientate pe planuri comune de producție, investiții colective și acțiuni de promovare, consolidând poziția fermierilor în lanțul valoric.
- Integrarea *Sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură* (AKIS) - se reglementează un cadru formal pentru transfer de cunoștințe, servicii de consiliere, integrarea cercetării și promovarea digitalizării și a agriculturii de precizie.
- Consolidarea abordării Programului LEADER și a rolului Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) - extinderea activităților eligibile și întărirea capacităților instituționale pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală.
- Instituirea unui sistem de monitorizare bazat pe indicatori de realizare, rezultat și impact - fiecare intervenție este evaluată prin indicatori cuantificabili prevăzuți în anexele nr. 1-2 la PSPA, permițând evaluarea anuală a performanței și ajustarea alocărilor.

Aceste elemente configurează o trecere de la un sistem predominant administrativ de acordare a subvențiilor la un cadru strategic, condiționat și orientat pe rezultate măsurabile.

Posibilitatea redistribuirii resurselor financiare între intervenții - în funcție de nivelul de absorbție și performanța acestora, cu prioritate pentru intervențiile clasificate la nivel înalt.

Evaluarea nevoilor a fost efectuată în baza analizelor SWOT efectuată cu suportul experților selectați de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO) în Republica Moldova. Această evaluare a fost efectuată în două etape conform următoarelor criterii de evaluare:

prima etapă s-a referit la constatarea stringenței necesității de acțiune și determinării relevanței nevoii;

a doua etapă a cuprins evaluarea nivelului de contribuție la atingerea obiectivelor politicii agricole stipulate în Legea nr. 126/2025, la politicile naționale de mediu, Strategiei naționale de dezvoltare

„Moldova Europeană 2030, Agenda 2030, Pactul Verde European și obiectivelor Politicii Agricole Comune.

Fiecare nevoie a trecut prin ambele etape de evaluare și a obținut un număr total de puncte în baza căruia a fost repartizată într-una dintre cele trei nivele de priorități:

prioritate înaltă - soluționarea acestor nevoi presupune o necesitate stringentă de a interveni pentru a preveni o situație de criză și/sau pentru a aduce o îmbunătățire într-un anumit sector. Pentru soluționarea acestor nevoi se alocă indicativ cca 65% din FNDAMR;

prioritate medie - soluționarea acestor nevoi nu este de primă urgență, dar necesită atenție. Alocarea fondurilor se va realiza într-o proporție indicativă mai mică din FNDAMR față de cele cu prioritate înaltă - de cca 35%;

prioritate scăzută - nevoile cu o prioritate scăzută indică acțiuni cu un grad redus de urgență, problema atestată are un grad redus de gravitate și nu necesită intervenții imediate. Soluționarea nevoilor se va realiza doar în cazul identificării surselor suplimentare - alte fonduri decât FNDAMR. Prin corelarea nevoilor se stabilește legătura dintre fiecare nevoie și unul sau mai multe obiective specifice, conform tabelului nr. 1 din anexa nr. 1 la PSPA.

Fișele de intervenție clasificate cu prioritate înaltă au fost determinate în baza evaluării formalizate a nevoilor sectoriale. Procesul de prioritizare a avut la bază analiza gradului de stringență și relevanță a fiecărei nevoi, precum și contribuția acesteia la atingerea obiectivelor politicii agricole și de dezvoltare rurală. În situațiile în care majoritatea nevoilor adresate de o intervenție au fost evaluate ca având prioritate înaltă, fișa de intervenție aferentă a fost, în mod corespunzător, clasificată la nivel înalt. Această metodologie asigură o corelare directă între intensitatea nevoilor identificate și nivelul de prioritate al intervențiilor, garantând direcționarea resurselor financiare către domeniile cu cel mai mare impact asupra competitivității, rezilienței și sustenabilității sectorului agroalimentar.

Prin conținutul său normativ, PSPA are un rol crucial în asigurarea accesului la finanțare și în stimularea capacității de creștere a fermelor și întreprinderilor micro și mici în zonele rurale. Acestea vor contribui semnificativ la atingerea obiectivelor Pactului Verde European, a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030 și a Strategiei Naționale de Dezvoltare ”Moldova europeană 2030”.

Pentru a sprijini obținerea de venituri viabile de către ferme și reziliența sectorului agricol în vederea sporirii securității alimentare pe termen lung, este necesară îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric, în special prin încurajarea formelor de cooperare care îi implică pe fermieri și sunt în beneficiul acestora, precum și prin promovarea lanțurilor scurte de aprovizionare și îmbunătățirea funcționării mecanismelor de piață. De cealaltă parte, pentru a îmbunătăți răspunsul la exigențele societale referitoare la hrană și sănătate, inclusiv în ceea ce privește alimentele de înaltă calitate și sigure într-un mod durabil este necesar promovarea de practici agricole sustenabile, specifice, cum ar fi agricultura ecologică, gestionarea integrată a dăunătorilor, agroecologia, sau agricultura de precizie. În mod similar, ar trebui stimulate acțiuni de promovare a unor standarde mai ridicate de bunăstare a animalelor.

Investițiile în agricultură au un rol determinant în dezvoltarea zonelor rurale. Prin investiții, transfer de cunoștințe și inovare, se aduce o contribuție substanțială la îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale. În vederea stabilizării și diversificării economiei rurale, ar trebui sprijinite dezvoltarea, crearea și menținerea activităților neagricole. Astfel, noile lanțuri valorice rurale, cum ar fi procesarea locală a materiei prime, investiții în infrastructura exploatațiilor agricole, investiții în

sustenabilitatea afacerilor, susținerea energiei din surse regenerabile, bioeconomia, economia circulară și agroturismul, pot oferi zonelor rurale un bun potențial pentru creștere și formarea de locuri de muncă, conservând totodată resursele naturale. Investițiile în activități neagricole vor contribui la dezvoltarea infrastructurii, sectorului de prestări servicii și diversificarea oportunităților de activități economice, precum și la creșterea veniturilor și a condițiilor de trai în zonele rurale. Alături de alte intervenții, acestea vor contribui la contracararea procesului de depopulare și de îmbătrânire a populației din zonele rurale.

În scopul depășirii nivelului scăzut de pregătire profesională a fermierilor în sectorul agroalimentar, este prevăzut Sistemul de cunoștințe și inovare în agricultură (Agriculture Knowledge and Innovation System - AKIS). Acesta va asigura accesul la servicii de consiliere agricolă specifice diferitelor tipuri de producții, care vor contribui la îmbunătățirea gestionării durabile și a performanței generale a exploatațiilor agricole și a întreprinderilor rurale, vizând aspectele economice, de mediu, sociale și de implementare a tehnologiilor și practicilor inovative. AKIS va contribui la identificarea îmbunătățirilor necesare în privința tuturor măsurilor luate la nivel de fermă, prevăzute în PSPA. Serviciile de consiliere agricolă vor ajuta fermierii și alți solicitanți ai sprijinului să cunoască și să conștientizeze standarde, cerințe și informații, inclusiv referitoare la mediu și climă, în vederea gestionării corecte a exploatației și a resurselor naturale. Astfel, se va contribui la implementarea cerințelor politicilor și reglementărilor privind gestionarea resurselor de apă și sol, utilizarea durabilă a pesticidelor, managementul nutrienților și combaterea rezistenței la antimicrobiene. Pentru o implementare ținută, PSPA va asigura implementarea măsurilor de transfer de cunoștințe, inovații, consiliere, consolidare a aplicării rezultatelor cercetării și a tehnologiilor digitale. Scopul urmărit este de a consolida capacitățile de utilizare eficientă și sustenabilă a resurselor specifice zonei, creșterea competitivității, dezvoltarea abilităților manageriale, de protecție a mediului, atenuarea efectelor schimbărilor climatice.

PSPA prevede oportunități de îmbunătățire a activității fermierilor, cum ar fi, participarea în cadrul formelor asociative pentru implementarea schemelor de calitate, sau pentru obținerea suportului în participarea în lanțul de aprovizionare și/sau a lanțurilor valorice complete (plantație-postrecoltare). Aceste intervenții vor sprijini dezvoltarea unui sector agricol rezilient și diversificat.

De asemenea, PSPA urmărește îmbunătățirea procesului de acordare a sprijinului financiar, cât și fortificarea capacităților administrative de gestionare a FNDAMR. Mecanismul de plată postinvestiție aplicat în politica de sprijin financiar anterioară, nefiind conformă bunelor practici UE, a cauzat un efect de "deadweight" (efectul de balast), deoarece procedura de evaluare și finanțare a proiectelor era realizată în urma implementării proiectului investițional, fapt care ducea la folosirea ineficientă a FNDAMR și astfel afectând realizarea priorităților strategice în sector. Noua abordare care impune evaluarea proiectelor investiționale înainte de acordarea finanțării va contribui la creșterea nivelului de predictibilitate pentru solicitanții de sprijin, cât și pentru autorități, fortificând, astfel, capacitatea de implementare a politicilor. Selectarea și finanțarea proiectelor investiționale în baza condițiilor de eligibilitate și a criteriilor de selecție vor fi elemente-cheie pentru a asigura direcționarea sprijinului financiar către acele proiecte și operațiuni care contribuie cel mai mult la realizarea obiectivelor politicii de dezvoltare agricolă și rurală, reprezentând cel mai bun raport între cost și performanță. La baza deciziei de acordare a sprijinului stau condițiile, criteriile de eligibilitate, angajamentele și alte obligațiuni ale solicitanților.

Monitorizarea PSPA va fi efectuată de către autoritatea de management și Agenția de plăți, cu consultarea Comitetului național de monitorizare (în continuare - Comitetul de monitorizare) instituit în acest scop. Comitetul de monitorizare va monitoriza punerea în aplicare a PSPA.

Sprijinul financiar se acordă din FNDAMR și se distribuie/redistribuie pentru finanțarea cheltuielilor prevăzute la art. 7 din Legea nr.126/2025 de către autoritatea de management.

În PSPA se utilizează noțiunile definite în Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole, inclusiv cuprinde definirea unui șir de noțiuni necesare punerii în aplicare a acestuia.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În lipsa PSPA, procesul de sprijin financiar al sectorului ar continua conform practicilor anterioare, care nu includ criterii clare de prioritizare a solicitărilor depuse de fermieri, indicatori bine definiți și cuantificați pe termen mediu și lung și o corelare directă între alocările financiare și rezultatele urmărite. Experiența implementării mecanismelor precedente a demonstrat că aceste practici au avut un caracter predominant reactiv, orientat spre compensarea dificultăților curente ale exploatațiilor, fără a genera transformări structurale, ceea ce a condus la încetinirea progresului general al sectorului agroalimentar. Acestea, au fost orientate spre atingerea obiectivelor stabilite în Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030, însă contextul economic dificil și vulnerabilitatea ridicată a exploatațiilor au determinat agricultorii să realizeze preponderent investiții de menținere a activității, nu investiții strategice care să contribuie la creșterea competitivității, inovării și valorii adăugate. În absența PSPA, cu obiective actualizate și indicatori de realizare și rezultat măsurabili, ar persista riscul fragmentării intervențiilor, al utilizării ineficiente a resurselor și al perpetuării decalajelor structurale din sector.

PSPA stabilește norme de punere în aplicare a sprijinului financiar acordat din FNDARM în temeiul Legii nr. 126/2025 instituie o viziune integrată asupra politicii agricole, bazată pe fișe de intervenție care descriu obiectivele, beneficiarii, condițiile de eligibilitate, forma și rata sprijinului, precum și indicatorii de realizare și rezultat. Modelul de planificare abordat, inspirat din structura Planurilor Strategice PAC ale Uniunii Europene, permite integrarea graduală a tipurilor de măsuri și instrumente, consolidarea cadrului instituțional și dezvoltarea unor sisteme robuste de gestiune și control. Acest model asigură maximizarea sinergiilor între intervenții, eficientizarea procesului de planificare și implementare a FNADMR, facilitarea integrării sprijinului bugetar național cu cel al partenerilor de dezvoltare și pregătirea pentru asimilarea instrumentelor financiare de preaderare. În concluzie, opțiunea adoptării PSPA reprezintă singura soluție realistă pentru atingerea obiectivelor de modernizare, competitivitate și reziliență a sectorului agroalimentar. Alternativele analizate fie nu ar fi asigurat cadrul strategic și instituțional necesar, fie nu ar fi permis mobilizarea eficientă a resurselor și orientarea acestora către rezultate măsurabile, motiv pentru care nu au fost considerate viabile.

Opțiuni alternative nu sunt.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul structural principal constă în trecerea de la un sistem anual, preponderent administrativ, de procesare a cererilor de subvenționare, la un sistem multianual, bazat pe planificare strategică,

evaluare ex-ante, selecție competitivă și monitorizare orientată pe performanță. Această schimbare implică consolidarea funcției de planificare și analiză strategică la nivelul autorității de management, inclusiv dezvoltarea capacității de corelare a intervențiilor cu indicatorii de realizare, rezultat și impact prevăzuți în anexa nr. 2 la PSPA.

În temeiul Legii nr. 126/2025 se instituie Comitetul de monitorizare, cu rol de monitorizare a punerii în aplicare PSPA și de examinare a progresului în atingerea obiectivelor stabilite. Crearea acestui organism reprezintă o măsură de consolidare a guvernantei și a transparenței în utilizarea resurselor FNDAMR, fiind aliniată practicilor aplicate în cadrul Politicii Agricole Comune, care exercită o funcție consultativă.

Impactul asupra Agenției de plăți constă în adaptarea procedurilor interne de autorizare, control și plată la noul mecanism de selecție ex-ante a proiectelor investiționale și la mecanismul de verificare a condiționalităților SMR și GAEC pentru plățile directe. Aceasta presupune revizuirea procedurilor operaționale, dezvoltarea instrumentelor de verificare și consolidarea capacităților de control administrativ și pe teren. Pe termen scurt, aceasta poate genera un volum suplimentar de activitate și necesitatea ajustării fluxurilor interne; pe termen mediu și lung, sistemul devine mai predictibil și mai eficient prin reducerea riscului de finanțare a proiectelor fără impact real.

Implementarea intervențiilor sectoriale și a programelor operaționale presupune, de asemenea, dezvoltarea capacităților administrative pentru evaluarea planurilor multianuale ale organizațiilor de producători și pentru monitorizarea indicatorilor aferenți. Această extindere funcțională nu implică crearea unor instituții noi suplimentare, ci adaptarea competențelor în cadrul sistemului instituțional existent.

Pe termen scurt, impactul asupra sectorului public constă în necesitatea adaptării cadrului procedural, instruirii personalului și dezvoltării instrumentelor de monitorizare. Pe termen mediu, se anticipează creșterea calității procesului decizional prin utilizarea indicatorilor de performanță și îmbunătățirea transparenței în alocarea fondurilor. Pe termen lung, implementarea PSPA este prognozată să conducă la consolidarea capacității instituționale de gestionare strategică a politicii agricole, la eficientizarea gestionării FNDAMR și la crearea unui sistem stabil, predictibil și orientat pe rezultate în cadrul administrației publice responsabile de sectorul agroalimentar.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Intervențiile prevăzute în PSPA se finanțează din FNDAMR, aprobat anual prin Legea bugetului de stat. Volumul mijloacelor financiare destinate FNDAMR pentru anul 2026, constituie 2 325 845,0 mii de lei dintre care 628 845,0 mii de lei aferente Planului de creștere economică pentru Republica Moldova.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 260/2025, alocările aferente Planului de creștere pentru anii 2026–2027 vor fi direcționate prioritar către:

- (i) fermierii tineri, cu vârsta sub 40 de ani;
- (ii) fermierii mici, care gestionează exploatații agricole cu o suprafață de până la 10 ha;
- (iii) întreprinderile agricole nou-înființate (start-up-uri);
- (iv) pentru implementarea Programului LEADER

Sprrijinul are ca obiectiv consolidarea viabilității economice a exploatațiilor agricole de dimensiuni reduse și facilitarea reînnoirii generaționale în agricultură.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 561 din 7 august 2024 a fost aprobat Cadrul bugetar pe termen mediu (2025-2027). Potrivit anexei nr. 11 la această hotărâre de Guvern, pentru Subprogramul 5105 „Subvenționarea producătorilor agricoli” stabilește alocații în mărime de 1,7 mld. lei pentru anii 2025-2026 și de 1,8 mld. lei pentru anul 2027 pentru formarea FNADMR, din contul mijloacelor bugetului de stat.

PSPA propune majorarea treptată a sprijinului financiar alocat sectorului agricol, de la 2,3 mld. lei în anul 2026, 6,4 mld. lei în anul 2030 și cumulativ 21,5 mld. lei până în anul 2030. Distribuția multianuală a resurselor reflectă calendarul etapizat de lansare și maturizare a intervențiilor, precum și creșterea graduală a capacității administrative și de absorbție.

PSPA este constituit pe 3 tipuri de intervenții:

- intervenții pentru plăți directe
- intervenții sectoriale
- intervenții pentru dezvoltarea rurală.

Tabelul nr.1 Distribuirea FNDAMR pe tipuri de intervenții, mii lei.

Tipurile de intervenții	2026	2027	2028	2029	2030
Intervenții pentru plăți directe	376 583	449 553	526 211	604 957	706 978
Intervenții sectoriale	-	495 730	692 840	671 560	598 930
Intervenții pentru dezvoltarea rurală	473 101	2 307 551	3 954 511	4 554 626	5 102 801
Total	849 684	3 252 834	5 173 562	5 831 143	6 408 709

Plățile directe însumează 2 664 282 mii lei pentru perioada 2026 - 2030 și reprezintă aproximativ 12,4 % din totalul programului, având rolul de stabilizare a veniturilor producătorilor agricoli și de asigurare a continuității activităților agricole. Intervențiile sectoriale totalizează 2 459 060 mii lei, echivalentul a circa 11,4 % din alocarea totală, fiind orientate spre susținerea sectoarelor cu valoare adăugată ridicată și cu potențial de integrare pe lanțul valoric. Componenta de dezvoltare rurală concentrează 16 392 590 mii lei, reprezentând aproximativ 76,2 % din bugetul total, ceea ce evidențiază orientarea predominant investițională a programului.

Argumentarea costurilor estimative se bazează pe necesitățile identificate în analiza sectorială și socio-economică care a fundamentat PSPA, pe obiectivele specifice asumate și pe indicatorii de rezultat aferenți. Alocările pentru modernizarea exploatațiilor agricole, modernizarea fermelor zootehnice, infrastructura post-recoltare și procesare, facilitarea accesului la finanțare și instalarea tinerilor fermieri sunt dimensionate în corelație directă cu țintele asumate privind numărul de beneficiari, suprafețele vizate, creșterea capacităților de producție și sporirea rezilienței sectorului. Creșterea progresivă a bugetului anual reflectă, de asemenea, necesitatea asigurării unui efect de scalare a investițiilor și a unei distribuții echilibrate a resurselor pe durata întregii perioade de implementare.

Dimensiunea investițională a programului, respectiv 18 851 650 mii lei aferentă intervențiilor de dezvoltare rurală și sectoriale, este justificată prin obiectivul de transformare structurală a sectorului

agroalimentar, de creștere a competitivității și de aliniere la standardele de mediu și climă. Ponderea ridicată a cheltuielilor orientate spre investiții reflectă caracterul strategic al programului și necesitatea reducerii decalajelor structurale existente în agricultură și în mediul rural.

În ansamblu, impactul financiar al PSPA 2026–2030 este unul semnificativ, iar nivelul costurilor estimate este proporțional cu obiectivele asumate și cu amploarea intervențiilor prevăzute, asigurând un cadru coerent și sustenabil de finanțare pentru modernizarea și dezvoltarea sectorului agroalimentar și a mediului rural.

Planificarea mijloacelor financiare pentru realizarea intervențiilor prevăzute în PSPA, inclusiv indicatorii de realizare, se prezintă în anexa nr. 5.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

PSPA va avea un impact direct asupra sectorului privat agricol și agroalimentar, prin stimularea investițiilor, creșterea competitivității și consolidarea capacităților de producție și procesare. Estimările bugetare și indicatorii de rezultat arată o implicare semnificativă a mediului privat:

Sprijin pentru venituri

Lapte bovin, ovine și caprine (PD-04): cca 540 de ferme sprijinite anual până în 2030, cu o producție estimată de 385 milioane kg lapte bovin și 20 milioane kg lapte ovine/caprine.

Carne bovină și ovine (PD-05): cca 570 de ferme beneficiare, cu o producție de 31 milioane kg carne bovină și 2,5 milioane kg carne ovine în 2030.

Legume și cartof (PD-03): peste 1220 de ferme sprijinite în teren deschis și cca 461 ferme în solarii până în 2030.

Investiții în exploatații vegetale și zootehnice (DR-01, DR-02)

DR-01: peste 170 de proiecte individuale și 25 de proiecte de grup anual în sectorul pomicol și legumicol, cu suprafețe noi de peste 17.000 ha în 2030.

DR-02: cca 423 de proiecte pentru ferme zootehnice, cu investiții de peste 3,3 miliarde lei în 2030.

Infrastructura post-recoltare și procesare (DR-07)

Peste 353 proiecte până în 2030, cu investiții de peste 2,9 miliard lei, sprijinind direct sectorul privat în crearea de lanțuri valorice eficiente.

Tinerii și micii fermieri (DR-09, DR-10)

DR-09: cca 41 de proiecte pentru tineri fermieri anual până în 2030, cu un buget de 748 milioane lei.

DR-10: cca 50 de proiecte pentru micii fermieri și fermele de familie anual, cu un buget de 522 milioane lei în 2030.

Viticultură și apicultură (IS-V, IS-A)

IS-V-01: cca 21 de proiecte anuale pentru plantații viticole cu soiuri de struguri pentru vin anual, cu suprafețe noi înființate de peste 4000 ha și sporirea bazei de producere a materialului săditor viticol de valoare biologică înaltă cu peste 100 hectare către în anul 2030.

IS-V-02: cca 50 de proiecte pentru modernizarea unităților vinicole și sporirea competitivității sectorului către anul 2030 prin creșterea ponderii producției vinicole cu valoare adăugată cu cca 20% din totalul producției fabricate și creșterea numărului companiilor vinicole atrase în turismul vitivinicol cu 20% pe finalul perioadei programului.

IS-A-04: cca 15 proiecte pentru modernizarea exploatațiilor apicole anual, cu un buget de 243 milioane lei în 2030.

În ansamblu, PSPA va sprijini dezvoltarea sectorului privat prin măsuri diferențiate, dar cu un accent deosebit pe fermele mici, tinerii fermieri și formele de cooperare. Aceste categorii reprezintă nucleul

vital al agriculturii rurale și sunt cele mai expuse riscurilor de piață și costurilor de conformare. Prin alocări dedicate și prin stimularea asocierii PSPA urmărește să reducă disparitățile și să creeze condiții echitabile de concurență. Astfel, se propune nu doar finanțarea producției, dar crearea unui cadru favorabil pentru o agricultură modernă, echitabilă și rezilientă, în care micii producători și tinerii fermieri devin actori centrali ai dezvoltării rurale.

4.4. Impactul social

PSPA va avea un impact social semnificativ asupra mediului rural, prin măsuri care vizează reducerea disparităților, consolidarea coeziunii comunitare și creșterea calității vieții. Principalele efecte preconizate sunt:

- reducerea sărăciei și creșterea veniturilor rurale;
- sprijinul acordat micilor fermieri, fermelor de familie și tinerilor fermieri contribuie la stabilizarea veniturilor gospodăriilor rurale, la diminuarea riscului de excluziune socială și la crearea de oportunități economice sustenabile;
- creșterea ocupării forței de muncă;
- diversificarea activităților economice neagricole, sprijinul pentru bioeconomia circulară și agroturismul favorizează crearea de locuri de muncă în mediul rural, reducând migrația și depopularea zonelor rurale;
- incluziune socială și echitate.

PSPA promovează accesul echitabil la resurse, finanțare și formare profesională pentru toate categoriile sociale, inclusiv femei și tineri. Măsurile de sprijin sunt concepute pentru a reduce disparitățile de venit. Prin implementarea inițiativei LEADER și a mecanismelor de dezvoltare locală participativă, comunitățile rurale sunt implicate direct în procesul decizional, ceea ce sporește coeziunea socială, responsabilitatea colectivă și capacitatea de auto-organizare.

Investițiile în infrastructura agricolă și conexă, în servicii de consiliere și formare profesională, precum și în dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare, contribuie la creșterea accesului la produse locale, servicii și tehnologii moderne, consolidând atractivitatea zonelor rurale.

Pe termen scurt, plățile directe contribuie la stabilizarea veniturilor exploatațiilor agricole și la reducerea riscului de întrerupere a activităților economice, având un efect de protecție socială pentru gospodăriile rurale dependente de agricultură. Pe termen mediu, investițiile în modernizarea fermelor, infrastructura post-recoltare și procesare și facilitarea accesului la finanțare stimulează crearea și menținerea locurilor de muncă în mediul rural, atât direct în exploatații, cât și indirect în servicii conexe. Pe termen lung, intervențiile orientate spre instalarea tinerilor fermieri, cu o alocare de 748 milioane lei și o creștere estimativă a numărului de beneficiari cu circa 800 anual, ce va contribui la menținerea populației active în mediul rural și la prevenirea depopulării.

Impactul asupra nivelului de salarizare derivă din creșterea productivității și a valorii adăugate generate prin modernizare și integrare pe lanțul valoric, inclusiv prin creșterea ponderii producției comercializate prin organizații de producători. Modernizarea fermelor și investițiile în tehnologii noi contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă și la creșterea standardelor de sănătate și securitate în muncă, prin reducerea muncii manuale intensive și adoptarea echipamentelor performante.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Implementarea PSPA prevede dezvoltarea unor sisteme informaționale care să asigure eficientizarea politicii agricole în conformitate cu practica și cerințele aquisu-lui comunitar. Aplicarea instrumentelor de sprijin impune necesitatea colectării de către Agenția de plăți a datelor cu caracter personal în vederea asigurării mecanismelor de gestionare, control, audit, monitorizare și evaluare care îi revin, în scopuri statistice și de transparență în procesul decizional.

Gestionarea și procesarea datelor va fi asigurată în conformitate cu cerințele Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Racordarea la sistemul și practica comunitară impune aplicarea unor măsuri similare de asigurare a protecției datelor cu caracter personal, respectiv a anonimizării acestora, a informării persoanelor vizate că datele lor cu caracter personal pot fi prelucrate de către organisme naționale în vederea îndeplinii obligațiilor de gestionare, control, audit și monitorizare și evaluare, de respectare a cerințelor privind cuantumul și perioada de stocare a datelor.

Implementarea PSPA nu prezintă riscuri pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate în contextul punerii în aplicare a sistemelor informaționale conforme celor UE și a mecanismelor de gestionare a sprijinului.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

PSPA integrează principiile echității și egalității de gen în toate măsurile de sprijin, având ca obiectiv crearea unui mediu rural incluziv și echitabil. Impactul preconizat se reflectă în următoarele direcții:

Măsurile de sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, pentru micii producători și fermele de familie sunt concepute astfel încât să asigure acces egal pentru femei și bărbați la finanțare, credite, subvenții și programe de investiții. Condiționalitățile prevăd criterii neutre de selecție, evitând discriminarea pe criterii de gen.

Intervențiile pentru diversificarea activităților neagricole, bioeconomia circulară și agroturismul oferă oportunități sporite pentru implicarea femeilor în dezvoltarea afacerilor rurale, consolidând rolul acestora în economie și comunitate.

Sprijinul pentru fermele de familie și micii fermieri contribuie la reducerea decalajelor de venit între femei și bărbați, prin facilitarea accesului la piețe, tehnologii și formare profesională. Se urmărește creșterea gradului de ocupare a femeilor în activități agricole și conexe.

Programele de transfer de cunoștințe și consiliere agricolă includ acțiuni dedicate egalității de șanse, asigurând participarea echilibrată a femeilor și bărbaților la instruire, calificare și acces la servicii de consiliere.

Prin promovarea Programului LEADER și a dezvoltării locale sub responsabilitatea comunității, programul stimulează implicarea femeilor în procesele decizionale la nivel local, consolidând echitatea și participarea democratică în mediul rural.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea PSPA va genera efecte pozitive asupra mediului, prin orientarea intervențiilor către practici sustenabile și reducerea presiunilor asupra resurselor naturale. Principalele direcții de impact sunt:

Reducerea emisiilor și adaptarea la schimbările climatice

Măsurile de sprijin pentru agricultura ecologică, investițiile în tehnologii eficiente și promovarea agriculturii conservative contribuie la diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră, la creșterea capacității de captare a carbonului și la reducerea vulnerabilității fermierilor la secetă și fenomene extreme.

Protecția solului și a resurselor de apă

Intervențiile pentru hidroameliorație, reabilitarea sistemelor de irigații și extinderea fâșiilor forestiere de protecție vor reduce eroziunea solului, vor îmbunătăți fertilitatea și vor asigura un management durabil al resurselor de apă. Aceste măsuri contribuie la menținerea biodiversității și reduc riscul de degradare a terenurilor agricole.

Economia circulară și gestionarea deșeurilor

Sprijinul pentru reutilizarea subproduselor agricole, valorificarea deșeurilor și aplicarea principiilor economiei circulare va contribui la diminuarea poluării și la creșterea eficienței utilizării resurselor. Se urmărește reducerea risipei alimentare și integrarea produselor secundare în lanțuri valorice sustenabile.

Biodiversitate și bunăstarea animalelor

Programul include măsuri pentru stoparea pierderii biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și promovarea unor practici prietenoase mediului. Aceste intervenții vor contribui la reziliența ecosistemelor rurale și vor asigura aliniere treptată la standarde europene de mediu.

Riscuri potențiale

Intensificarea producției agricole poate genera presiuni suplimentare asupra resurselor naturale dacă nu sunt respectate criteriile de sustenabilitate. De aceea, programul prevede mecanisme de monitorizare și condiționarea sprijinului financiar de aplicarea bunelor practici agricole și de mediu.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

PSPA asigură o bază comprehensivă pentru procesul de reformare și restructurare în sector, inclusiv în baza procesului de aliniere la sistemul de politici agricole a Uniunii Europene și de corelare mai eficientă a intervențiilor și efectelor. Cuprinde o completare, revizuire și îmbunătățire a proceselor de reformă inițiate și extinderea acestora.

PSPA promovează parteneriatele și coagularea comunității rurale și a actorilor implicați din sectorul agricol. Stimulează autoorganizarea, democratizarea și integrarea în baza de abordare de jos în sus. Extinde sprijinul pentru asigurare coeziunii comunităților rurale și consolidare a afinității între spațiul rural și urban. Promovează creșterea rolului producătorilor primari în lanțul valoric și abilitarea lor prin stimularea asocierii. Îmbunătățește conectarea sprijinului ținut nemijlocit la capacitățile și necesitățile acestora.

PSPA contribuie la consolidarea bazei securității alimentare a țării, prin atenuarea riscurilor și provocărilor sistemelor alimentare, prioritizarea asigurării unui nivel de autosuficiență strategică cu alimente. Promovează conexiunile nemijlocite între producători și consumatori, inclusiv prin dezvoltarea capacităților de procesare și încadrare în lațuri scurte de aprovizionare, eficientizare a lanțurilor valorice, susținerea capacităților de comunicare și promovare a producătorilor.

PSPA se aliniază și contribuie la eforturile de reducere a risipei alimentare, inclusiv contribuie la dezvoltarea capacităților fermierilor de reducere a pierderilor la nivel de fermă, post-recoltare, transport și procesare și în a se încadra în modele de comerț cu un nivel mai înalt de previzibilitate.

PSPA urmărește eficientizarea sistemului de extensiune rurală prin implementarea sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), în conformitate cu reglementările și experiența UE. Este bazat pe o combinație a fluxurilor de organizare și de cunoștințe dintre persoane, organizații și instituții care utilizează și generează cunoștințe pentru agricultură și domeniile conexe.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

PSPA a fost elaborat în vederea punerii în aplicare a art. 1 alin. (2), art. 8 alin. (1), art. 66 alin. (2) din Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole, prin care au fost transpuse parțial Regulamentul UE 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 și Regulamentul (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile pct. 171 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 și art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul consultărilor publice asupra PSPA, a fost plasat, pe data de 13.12. 2024, pe pagina web a MAIA, compartimentul *Transparența decizională*,

<https://maia.gov.md/ro/content/5867>

<https://maia.gov.md/ro/content/5893>

Necesitățile și prioritățile incluse în PSPA au fost validate printr-un proces de consultare publică, desfășurat în perioada 9–16 decembrie 2025

<https://maia.gov.md/ro/content/6400>

PSPA a fost definitivat în contextul propunerile agreeate de părți urmare a consultărilor publice organizate cu asociațiile de profil în perioada 20-24 ianuarie 2025, și inclusiv urmare a ședințelor organizate cu Agenția de plăți.

La data de 28.01.2026, varianta definitivată PSPA a fost transmisă la peste 60 de asociații de profil din sectorul agroalimentar în cadrul etapei de consultare, consultarea s-a desfășurat în perioada 28.01-16.02.2026 (scr. Nr. 13-07/216 din 28.01.2026) și ulterior examinat în contextul propunerilor parvenite de la 37 de asociații de profil. La 02.03.2026, PSPA se va consulta inclusiv în cadrul Grupului de lucru GL10 „Dezvoltarea sectorului agroalimentar” din cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru.

PSPA urmează a fi supus avizării în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

7. Concluziile expertizelor

Potrivit articolelor 35-37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, PSPA urmează a fi supus următoarelor expertize:

- expertizei juridice;
- expertizei anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

PSPA se încadrează în cadrul normativ existent. Urmare a aprobării PSPA va fi elaborat și ajustat cadrulul normativ secundar în vederea asigurării aplicării acestuia.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Autoritatea de management, va institui un cadru de performanță, care va permite raportarea, monitorizarea și evaluarea PSPA pe durata punerii în aplicare a acestuia. Cadrul de performanță include indicatorii de realizare, de rezultat și de impact și reprezintă un sistem electronic de informații securizat, în care se înregistrează și se păstrează informațiile esențiale privind punerea în aplicare a PSPA.

În urma colectării și analizei indicatorilor de realizare și de rezultat, autoritatea de management de comun cu Agenția de plăți elaborează raportul anual privind performanța implementării PSPA. Raportarea se va efectua după cum urmează:

Agenția de plăți, va prezenta proiectul raportului anual de performanță autorității de management, până la data de 25 februarie a anului următor celui de raportare;

Autoritatea de management va prezenta raportul definitivat Guvernului anual, până la data de 31 martie a anului următor celui de raportare.

În scopul asigurării transparenței în procesul de implementare a PSPA, performanța actului normativ va fi măsurată anual, pe baza indicatorilor de realizare și rezultat și impact, iar la finalul perioadei de implementare va fi elaborat raportul de evaluare finală. Monitorizarea punerii în aplicare a PSPA, precum și progresele realizate în vederea atingerii ȋintelor va fi realizată de către autoritatea de management și Agenția de plăți în consultare cu Comitetul de monitorizare. Autoritățile responsabile de implementarea PSPA vor asigura publicarea pe paginile web oficiale ale acestora raportul anual privind performanța.

Ministru

Ludmila CATLABUGA